

**ГОВОР ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
Њ.Е.Г. ТОМИСЛАВА НИКОЛИЋА
НА 70. ЗАСЕДАЊУ ГЕНЕРАЛНЕ СКУПШТИНЕ
УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА
СЕПТЕМБАР 2015**

Господине председниче,
Господине Генерални секретару,
Екселенције,
Даме и господо,

Од оснивања Уједињених нација протекло је 70 година. Живи се другачије, све је претрпело промене и реформисало се, време је да извршимо реформу Уједињених нација, а Вама, господине Ликетофт, предлажем да се тај поступак убрза за време Вашег председавања.

У историји УН можда није било седнице ГС која је, као ова, дошла у право време. Протекла је година која је променила много тога. Отпочели су разговори о деблокади Кубе, до сада незамисливи, постигнут је споразум који води укидању санкција Ирану. Изражавамо признање учесницима у овим историјским одлукама и охрабрујемо их да посао окончају. Тиме би испунили вишедеценијске жеље и грађана Србије.

Свет данас не личи на свет од јуче и нико од нас не сме да остане равнодушан пред том чињеницом. Имали смо свет подељен у блокове, биполарни, али није нам било добро пошто су полови били међусобно посвађани и увек на домет најстрашнијих оружја. Није добро ни када постоји само једна сила која дипломатију оружјем спроводи не обазирјући се ни на кога, па ни на УН.

Себично гледајући да само ми боље живимо, препустили смо

народе и државе екстремним верским фанатичима, па данас имамо ИСИС и друге сличне екстремистичке покрете, који представљају претњу за десетине милиона људи, а код многих у свету формирају негативно мишљење и о самом исламу у чије име говоре да наступају.

Некада су, поред осталих, два битна елемента одређивала међународне односе и међународну политику: право и морал. Председник Сједињених Америчких Држава Вилсон је посебно инсистирао на томе, а највећи српски песник Његош је то формулисао у свом спеву „Горски вијенац“ на следећи начин:

„Коме закон лежи у топузу, трагови му смрде нечовјештвом“ и

„Вук на овцу своје право има ка тирјанин на слаба човјека,

Ал тирјанству стати ногом за врат, то је људска дужност најсветија“

Данас су, у суштини, правни и морални фактор изостављени из међународне политике. Неретко се противправно па и најнеморалније поступање представља као акт који има етичко и правно покриће. То се посебно чини када некој великој сили, у остварењу њених геополитичких циљева, смета нека јасна правна норма која не предвиђа изузетке, на пример, неопходност одлуке Савета безбедности. Због тога је међународно право, али и елементарни морал који мора да прати правну норму и њену примену, данас у дубокој кризи. Докази су више него евидентни а досежу и до последње опасне кризе великих размера коју неки називају миграциона криза, неки нова сеоба народа, како коме одговара.

Забрињава што ретко коме пада на памет да допринесе да се у свету брже и лакше успостави мир и обезбеди привредни напредак свих, посебно земаља у развоју.

Дужни смо да се погледамо у очи и искрено сагледамо годину иза нас. Да кажемо шта смо урадили у својим државама, али неки од нас да

кажу и да ли је њихово деловање помогло човечанству или је угрозило будућност наше деце. Да ли смо још увек спремни да своје говоре започињемо са „Ми, народи Уједињених нација“? Да ли смо ближи миру и благостању или слепо хрлимо у годину сличну 1939.ој, у којој је почела велика светска трагедија која је трајала 6 година, и чије се последице никада неће моћи уклонити? Некима од моћних се чини да светска економска криза није довољно заплашила нашу децу и њихове родитеље, користе најсавременије оружје да би људе оставили без дома, без државе, да би их у страху за голи живот покренули у сеобе дуге хиљадама километара. А у свету нема за све довољно хране, воде и електричне енергије.

Одговорност за садашња збивања није на онима који се у својим државама боре против сиромаштва како би створили услове за живот достојан човека. Одговорност није на Србији која отвара народне кухиње како би многима бесплатно обезбедила једини дневни оброк. Одговорност је на онима који имају највише, без обзира да ли им је дао Бог или сила којом су искоришћавали друге народе. Одговорност је на онима који на оружје потроше више него све сиромашне земље заједно за храну. Одговорност је на свима нама зато што о одрживом развоју не можемо ни да размишљамо уколико не прихватимо заједничку одговорност у вези са једним од највећих глобалних изазова, а то је искорењивање или макар ублажавање сиромаштва.

Често себи постављам питање како родитељи изгледају у очима своје деце док им говоре како су школа и знање важни за будућност и нормалан живот, док их убеђују да ће у њиховом тањиру једном бити хране, потребно је само да заврше школовање и стекну знање.

Знање се не стиче у страху, када нема шта да се поједе, када прети болест, незапосленост родитеља, ужасан страх од рата. Ви који данас, овде, представљате богате и моћне мислите о томе док увече спуштате

своју децу у кревет у топлој соби, мислите о томе и док у току дана доносите важне одлуке. Вреде ли профит, или политичка и војна супериорност, толико да престанемо да будемо осетљиви на туђе патње и да нас савладају ниски нагони? Па мир и просперитет не смеју да буду привилегија за становнике само неких држава, већ право свих људи на Земљи.

Зато рачунајте на нашу помоћ у остваривању својих идеја, посебно остваривања циљева агенде о деловању свих у интересу боље будућности човечанства на принципима који обезбеђују напредак и просперитет за све.

Одрживи развој је концепт који је очигледно прихватила већина човечанства. Тај концепт предвиђа постојање глобалне привреде која повезује све делове света базиране на поверењу, етици, једнакости и подршци, али то све заједно подразумева и глобално управљање кроз анализу и процену рада влада и компанија. Како свако управљање захтева да унапред буду постављена одређена правила, поставља се питање ко ће и где да их поставља? Да ли је могуће да појединци, или групе појединаца, предвиде све могуће појаве и догађаје у будућности и да ли је уопште могуће контролисати појаве и догађаје? Да ли то конституишемо нови светски центар моћи, који не сагледава специфичности појединаца, држава, организација држава и има једно решење за сваки проблем? А шта са чињеницом да неки постављени циљеви неће одговарати специфичностима појединих за маља? Не смемо да превидимо да је немогуће управљати и контролисати животе свих људи, зато што је, наводно, опасно да свако ради шта хоће.

Епохалне промене начина живота захтевају време за прилагођавање, како не би дошло до урушавања основних вредности. Свет је данас изванредно повезан на чудесан, виртуелни начин уз брзину размене информација, протока људи и робе која достиже

непојмљиве размере. А људи? Људи никада нису били толико отуђени. У огромним градовима, међу милионима, људи умиру сами. Отуђују се појединци, државе, међународне организације. Свако има разлог да се свађа са другим. Све чешће се односи међу државама заснивају на наметању воље јачег, богатијег, развијенијег.

Надајмо се да ново доба доноси неки нови почетак, почетак новог начина размишљања, које ће у основи бити, као и увек, у интересу људи, њихових ужих и ширих заједница. Сви смо свесни да то уопште није лако, јер савремени начин комуникације може довести до наметнутог начина мишљења у циљу остварења одређених идеја које нису у интересу већине. Комформизам савременог човека, борба за остварење све већих захтева који се постављају у свакодневном животу, страх од незапослености, тешког живота у старости, смањује жељу за пружањем отпора ономе што данас већ приметно угрожава основна људска права.

Данас је свет трагично подељен на појединце који су енормно богати и велику већину људи који живе испод границе људског достојанства. Очигледно је 21. век доба акумулације и концентрације огромног богатства од стране појединаца са једне стране и сиромаштва и неизвесности са друге стране. У богате појединце сврставам и потпуно нову појаву, генерацију повлашћених менаџера, који неоправдано и неморално зарађују вишеструко веће плате од запослених.

Очигледно је да је све више оних који ће се супротставити тој појави, до тачке када ће достићи критичну масу чији захтеви морају да буду прихваћени.

Желим са овог места, да упутим апел да заједно учинимо напор ка остваривању равномерне расподеле онога што свет има.

Уважене колеге,

О једном великом изазову, климатским променама, и даље не разговарамо обавезујуће, као да последице нису видљиве на сваком кораку, као да не видимо да и оне додатно повећавају напетост узроковану великом неједнакошћу, која већ постоји у свету. Последице онога што смо чинили и што чинимо данас, највише погађају најслабије, оне земље које би тек требало да покрену индустрију и обезбеде бољи живот својих грађана и опомињу нас пред будућношћу човечанства. Већина земаља у развоју само незнатно доприноси глобалном загревању; њима се мора пружити могућност да се развијају под условима под којима су други већ постали развијени, чак и ако то значи већу емисију штетних гасова од оне коју богати могу да поднесу. Морамо да развијамо технологије које ће земаљама у развоју омогућити тај развој са што одговорнијим односом према животној средини, а не да нам емисија штетних гасова и брига у вези са глобалним загревањем буду изговор за индустријску стагнацију земаља у развоју. За развој постоје и морални разлози.

Задатак политичара треба да буде, с једне стране, пружање пуне подршке научним активностима, а с друге, усаглашен и координиран одговор на климатске промене и екстремне временске ситуације. Адаптација и припремање одговора државе и друштва на сваки могући сценарио, укључујући и онај најгори, видим као наш основни и најважнији циљ.

Србија ће кроз своје државне и научне институције, поштујући релевантна међународна документа, а пре свега Оквирну конвенцију УН о промени климе и Кјото протокол, наставити да даје допринос активностима УН, и свим другим, пре свега европским и регионалним иницијативама у пословима око мониторинга климе и смањења

негативних утицаја климатских промена.

Србија поздравља предстојећи Самит о климатским променама који ће бити одржан крајем године у Паризу. Очекујте нашу подршку и пуни допринос разматрању овог значајног питања.

Били смо и остаћемо део заједничког тима и активни учесник у том послу, у нади да ће наука што пре понудити јасне одговоре и несумњиве доказе, а политика најбоља и најбржа решења.

Можемо очекивати бољу будућност само уз превазилажење проблема као што су глад, ратови и болести.

Зато Србија активно учествује у мировним операцијама широм света и труди се да што више припадника своје војске обучи и опреми за ангажовање на тако узвишеном циљу.

Зато Србија председава ОЕБС-ом тако да добија признања од свих, чак и оних који се сукобљавају између себе.

Иначе, морам да подсетим да је Србија више од три године у статусу кандидата за чланство у ЕУ и наставља са одлучним мерама којима свој систем и праксу прилагођава стандардима Уније.

Даме и господо,

Државу чине територија, народ, језици, културна баштина. Србија је једина земља у Европи, којој поред отимања дела територије, протеривања грађана, некажњеног убијања и такозване жетве органа, сада покушавају да отму и културну баштину под заштитом УНЕСКО-а. Подсећам вас да су у марту 2004. године Албанци на Косову и Метохији, у присуству међународних снага КФОР, и са спорадичним отпором, уништили бројне хришћанске православне храмове, помоћне црквене зграде, конаке, звонике, манастирске библиотеке и архиве, најчешће

подметањем пожара, или експлозивних направа. То је само био брутални и ефикасни наставак оштећивања или потпуног уништења преко 140 православних светиња, које се у периоду од доласка мисије УН и КФОР-а у јуну месецу 1999. године одиграло у континуитету. У том периоду су албански терористи систематски уништавали трагове духовности и културе српског народа на Косову и Метохији, трагове вишевековног живота Срба на Косову и Метохији који своје постојање на својој територији сведоче манастирима и црквама чији темељи датирају пре деветог века. То су наше тапије у камену, сведочанство нашег постојања на Косову и Метохији.

Према ставу 31. Конференције УНЕСКО-а на Космету је извршен злочин према културној баштини.

На тако малој територији Космета, управо по стандардима које је УНЕСКО прописао, регистрована су 372 споменика културе српског народа високе вредности. Чак је 49 споменика из Средњег века признато као европска и светска баштина која служи на понос и част човечанству. Тачније, служила му је на понос и част. Непроцењива и непоновљива уметничка и архитектонска дела преживела су пет векова турске владавине, Балканске ратове, Први и Други светски рат. А ево их, 2004. године се дивљачки скрнавe и руше, затрпавају и преоравају као део филигрански прецизно урађене припреме за догађаје који ће уследити 4 године након дивљачког рушења цивилизацијских хришћанских тековина српске културе, а то је једнострано проглашење „Републике Косово“.

На Косову се не чува само српска, чува се европска култура, светско памћење, чува се значајан корак цивилизацијског хода човековог на читавој Земљи. Зато је важно да чувар свог и светског културног блага остане Србија као пуноправна чланица организације УНЕСКО.

Драги пријатељи,

У покушају да се фалсификује историја, нажалост уз подршку једног броја земаља, Албанија је у име приштинске администрације поднела захтев УНЕСКУ да се српска баштина прогласи косовском, односно албанском. Тако би био награђен онај ко је стратешки рушио манастире у намери да маргинализује важност Космета за Србе и да на згаришту туђе историје успостави нов етнички и културни идентитет Космета. Како то сада себе могу да препознају као чуваре и заштитнике они који су палили и уништавали са јасним циљем изван свих моралних норми и усвојених правила на којима УНЕСКО почива?!

Уколико се, ипак, тај захтев прихвати, ствара се опасан преседан и отвара се простор за легализовање насиља над националним, културним и верским идентитетом било ког народа, било где. Бранећи право Србије да, као и у претходних 11 векова, чува и поносно истиче своје идентитетско културно наслеђе, бранећи се од нечасне намере да се туђа баштина украде и припише другоме, ми бранимо принцип, основна начела на којима почива међународно право, људска правда, принцип на ком је устројен УНЕСКО. Зато апелујем на све председнике, да не дозволите да се српском народу одузме његово биће, отме његова суштина, његова духовна вертикала: манастири на Косову и Метохији и прогласе културном баштином албанског народа на КиМ. То просто није истина, није историјска и научна чињеница. Није правда.

Народи не стичу историју и цивилизацију отимајући туђе векове постојања или поткупљујући Јудиним сребрњацима оне којима туђа историја не значи ништа, чак им и не смета да једном народу, нама Србима овог пута, истргну и духовне и културне корене на простору са кога су нас физички иселили. УН морају да очувају кредибилитет и да се успротиве неправди и злу које би Србији било нането евентуалним

прихватањем те иницијативе. Сигуран сам да ћете се, као одговорни државници и часни људи, успротивити неправди и злу које би било нането Србији евентуалним прихватањем те нечасне иницијативе и које би, у будућности, могло као домино ефекат да се прелије и на друге народе и државе.

Србија разговара са представницима администрације у Приштини, испуниће све обавезе из Резолуције 1244 Уједињених нација, све обавезе из до сада постигнутих договора у Бриселу, али никада, никада неће признати независност дела своје територије за који везује своје постојање, аутономне покрајине Косово и Метохија.

Уважени пријатељи,

Највећи изазов данас је проблем масовних миграција са Блиског Истока.

Знам да не можемо сада и овде да разматрамо узроке и директну и индиректну одговорност за мигрантску кризу. То је питање од прворазредног значаја, и требало би га покренути на једном међународном форуму који би окупио угледне државнике и еминентне научнике. Нема бољег начина да се објективно сагледа ситуација и пружи одговор и предлог за решавање тог комплексног проблема. Јер, хуманитарна катастрофа са којом се суочава свет, сада је само последица кризе која већ четири године потреса Сирију без адекватног одговора међународне заједнице. Србији је можда теже него осталим земљама старог континента, зато што нема приступ заједничким фондовима.

Србија се труди да, упркос тешкој економској ситуацији, обезбеди пристојан боравак и смештај избеглих лица. Међутим уколико међународна заједница, пре свих Европска унија, не учини конкретан

напор да се проблем реши, Југоисточној Европи прети још већа хуманитарна катастрофа. Последице тога нико не може да предвиди, али ће се оне сасвим сигурно одразити не само на Европу, већ и на читав свет. Што се тиче броја азиланата у Републици Србији, у периоду од 01. јануара до 14. септембра ове године евидентирано је укупно 125.138 лица која су стигла на територију Србије од којих је само 524 поднело захтев за азил. Желео бих да скренем Вашу пажњу на забрињавајуће понашање представника власти у појединим државама, које су подигле жичане и жилет ограде у намери да гетоизирају азиланте који беже од рата и немаштине. Такво понашање је у супротности са Конвенцијом о статусу избеглица, и прокламованом солидарношћу чланица Европске уније у вези са мигрантима, и додатно отежава ситуацију оним земљама које поштују међународно право и понашају се хумано према људима које је задесила несрећа.

Владе појединих земаља, чланица Уједињених нација, понашају се као да никада нису изашле из идеологије која је владала до завршетка Другог светског рата и руше тешком муком постигнуту крхку стабилност на Балкану којој је највише допринела Србија.

Моја земља је још од 2008. године суочена са дубоком економском кризом.

Зато Србија није земља у којој избеглице могу да остваре нешто више од сопствене безбедности и ми ћемо им је пружати не обазирјући се на то што поједине државе интервенишу и против људи који се налазе на територији Србије. Наше схватање хуманости, наше саосећање са угроженима, наша жеља да им дамо све оно чега имамо више него што нам је у овом часу потребно, ништа од тога неће бити смањено. Наше границе су отворене да их примимо и да их пустимо. Ту нам није потребан никакав закон, такав смо народ. Србија није чланица ЕУ али дословно спроводи у дело прокламовани принцип солидарности који је

вредносни темељ на коме би безусловно требало да почива сама ЕУ. Не знам како се оволика себичност, понекад и мржња према онима који немају ништа развила код појединаца. Судаћи по томе како руководства неких држава све више губе нерве, ситуација ће бити само гора.

Зато је потребан свеобухватни план који би морао да се реализује у најкраћем могућем року. Ако га не буде, мигранти ће се потпуно препустити кријумчарима људи. Пасивност и све нехуманији однос према мигрантима отварају тржиште за кријумчаре. Онда би низ катастрофа, од Средоземља до Британије, био трагичан, а ону у којој је погинуло више од 800 људи памтили бисмо само као једну у том низу.

Уважене колеге,

Иако није директно учествовала у сукобу деведесетих на подручју бивше Југославије, који је на сличан начин инициран и исцениран као сукоб у Сирији, Србија је означена кривом. Чак је недавно на седници Савета безбедности била поднета резолуција којом би се Срби жигосали као пример геноцидног народа, иако таква тврдња за било који народ у свету нема оправдања. Тај покушај се показао неуспешним захваљујући оним чланицама Савета безбедности које су свесне праве намере и жеље иницијатора, као и могућих катастрофалних последица.

Какви смо то ми геноцидни злочинци, да ли о томе или о добродушним и великодушним домаћинима говоре снимци миграната који у региону једино у Србији не делују уплашено и забринуто од поступака народа или власти. Да ли су се то грађани Србије променили? Нису. Грађани Србије свих националности су одувек, и тада и сада; хумани људи, добри домаћини и добри суседи.

Србија је данас, поред избеглица из Сирије, Авганистана, Пакистана, Ирака, домовина више стотина хиљада избеглих и расељених лица са подручја бивше Југославије, међу којима је највећи број Срба, а има и Бошњака, Хрвата, Рома и припадника других националности. Део тог становништва је отишао у треће земље, а део је наставио живот у Србији. Још увек се суочавамо са последицама тих миграционих промена које су измениле демографску, социјалну и сваку другу структуру наше државе и друштва.

Моја земља ни тада није имала, а нема ни данас много тога да понуди невољницима који су напустили своје домове. Поделила је оно мало што је имала.

Даме и господо,

Србија као земља коју је криза много погодила, очекује одговорно и хумано понашање чланица УН. Требало би да сви будемо свесни да ће ситуација у којој се налазимо имати глобалне последице. Цивилизација се налази на прекретници. Европа је на великим искушењима. Сада је време да покаже да ли је и даље лучоноша у примени људских права, поштовању међународног права, или ће наставити да затвара очи пред очигледним дуплим стандардима и допустити да тековине цивилизације важе само за неке државе и неке народе.

Равноправност не важи само у односима између појединаца, већ и односима међу државама. За равноправност свих народа су наши преци проливали крв на многим бојним пољима. Они су се борили за то да ми имамо слободу да кажемо своје мишљење и да наш став има моћ да промени ствари. Слобода и равноправност су темељни принципи прокламовани у Повељи Уједињених нација, бројним међународним актима и националним уставима, зато не дозволимо да остану само речи на папиру.

Уважене колеге,

Својим односом према темама на које сам желео да скренем вашу пажњу, желео сам у ствари да нас мотивишем да у будућности покажемо истинску емпатију, солидарност, одговорност, и да неуморно градиме истински хуманизам заједно, управо у организацији која нас данас окупља.

Желео бих да се наредне године сретнемо на овом месту са другачијим порукама, ако не решеним, а оно бар перспективно начињеним помацима у решавању проблема који нас данас оптерећују. Да из године у годину будемо бољи и да свет осети да идеје слободе и равноправности, идеје хуманог и праведног друштва нису тек речи које изговарамо као реторичке фразе, већ истинска посвећеност да буду примењене на нашој заједничкој планети.

Хвала!